

N:o 49.

Af herr **A. H. Göthberg**, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om dyrtidstillägg åt en del statens tjenstemän och betjente.

Då vid förra årets riksdag fråga om dyrtidstillägg åt statens tjenstemän och betjente förelåg till behandling, tillät jag mig fästa uppmärksamheten på den, i mitt tycke, otillfredsställande lösning, som statsutskottet föreslog Riksdagen att antaga.

Kongl. Maj:t hade föreslagit Riksdagen, att dyrtidstillägg åt de tjenstemän och betjente, hvilkas aflöning utgöres af kontanta medel, skulle utgå med 15 % intill ett visst belopp, och der i aflöningen ingår bostads- eller boställsförmån in natura, med 10 % till ett visst belopp.

Statsutskottet fann sig föranlåtet ändra detta förslag derhän, att i intet fall högre dyrtidstillägg skulle utgå än 10 % af lönen intill ett visst belopp, och att de tjenstemän och betjente, som åtnjuta bostads- eller boställsförmån in natura, skulle gå förlustiga det föreslagna dyrtidstillägget, hvilket ock blef Riksdagens beslut.

Under diskussionen i Andra Kammaren uttalades från flera håll betänkligheter mot att på sätt statsutskottet föreslagit lösa frågan. Jag tillät mig bland annat påpeka det sakförhållandet, att en tjensteman, som har en inkomst af, låt oss säga, 7,000 kronor af arbete eller tjänst, och 4 à 5,000 kronors inkomst af kapital, skulle enligt utskottets förslag erhålla ett lönetillskott af 500 kronor, hvaremot den tjensteman eller betjente, som har en inkomst af 800 à 1,000 kronor jemte bostadsförmån in natura, skulle få ingenting.

Nu är som bekant förhållandet bland statens tjenstemän sådant, att en del har bostad in natura och en del i kontant ersättning.

Följden af ett sådant beslut som det nämnda blir då den, att de senare få dyrtidstillägg och de förra blifva utan.

Bland de många exempel härpå, som finnas, skall jag endast anföra ett. Vid våra allmänna läroverk skola rektorerna hafva fri bostad hvar och en af den stad, der hans läroverk ligger; detta praktiseras dels så, att staden byggt ett till rektorsbostad afsedt hus, der rektorn bor, dels så att staden utbetalar till rektorn ett hyresbidrag. Följden häraf blir enligt föregående Riksdags beslut härom, att, der staden byggt bostad åt rektorn, blir han utan dyrtidstillägg, men, der staden lemnar honom en fullt tillräcklig och mot den fria bostaden svarande kontant hyresersättning, får han sådant.

Då nu Kongl. Maj:t i sitt till innevarande års Riksdag framlagda förslag i denna del följt näst föregående Riksdags fattade beslut, har jag velat påpeka detta sakförhållande i förhoppning, att statsutskottet ville fästa sin uppmärksamhet derpå och vidtaga de ändringar, som äro högst af nöden, för att förslaget må blifva så rättvist som möjligt.

Synnerligen ömmande är det för de lägre tjänstemän och betjente, som drabbas utaf detta beslut, t. ex. våra banvakter, som i allmänhet äro lågt aflönade på grund af att de åtnjuta s. k. fri bostad.

Jag vet visserligen, att man visat på de höga bostadshyrorna i storstäderna och menat, att den dyra tiden hufvudsakligen beror derpå. Så är dock ej förhållandet; af statistiken ser man nemligen, att en hel del lifsförnödenheter äfven stigit i pris. Dessutom hvad bostadshyrorna på landsbygden angår, så hafva de ej stigit i större proportion än lifsförnödenheterna.

Emellertid då Kongl. Maj:ts proposition till 1901 års Riksdag angående dyrtidstillägg innehöll någon skilnad mellan dem, som åtnjuta bostadsförmån in natura, och dem, som hafva kontant ersättning, har jag ej velat förbise detta. Jag har nemligen tänkt mig att Kongl. Maj:ts förslag så till vida bifalles, att tjänstemän och betjente, som hafva kontant inkomst intill 7,000 kronor, erhålla 10 % till ett visst belopp (500 kronor), samt att de, i hvilkas aflöning ingår bostads- eller boställsförmån in natura, erhålla 8 % utaf lönen med samma begränsning och till ett belopp af 400 kronor.

Hvad nu beträffar dem, som jemte inkomst af arbete äfven hafva inkomst af kapital, och hvilka således ej äro i så stort behof af dyrtidstillägg, anser jag, att då sammanlagda inkomsten af kapital och arbete uppgår till öfver 7,000 kronor, dessa ej böra hafva något dyrtidstillägg. En annan sak vore, om här föreläge en lönereglering, men, då det nu endast gäller ett tillfälligt lönetillskott, borde man i första rummet taga hänsyn till *behofvet* af understöd.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, att, i händelse Kongl. Maj:ts förslag till årets Riksdag om dyrtidstillägg för innevarande år åt en del af statens tjenstemän och betjente af Riksdagen bifalles, följande ändringar måtte i detsamma vidtagas:

1:o)

a) Dyrtidstillägg utgår med 10 % å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 500 kronor.

b) De tjenstemän och betjente, i hvilkas aflöning ingår bostads- eller boställsförmån in natura, erhålla dyrtidstillägg efter 8 % af den kontanta lönen, dock icke i något fall med högre belopp än 400 kronor.

2:o) Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantages:

a) Utgår.

(a) b) De tjenstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år jemte inkomst af kapital sammanlagdt uppgår till högre belopp än 7,000 kronor.

(b) c) De tjenstemän och betjente, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete, eller af kapital och arbete, dyrtidstillägget oberäknadt, år 1901 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,000 kronor.

De jemkningar i anslagets storlek som på grund af ofvanstående ändringar blifva en följd, torde statsutskottet godhetsfullt, med material som står detsamma till buds, verkställa.

Stockholm den 27 januari 1902.

A. H. Göthberg.